

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XXX. Capitulum S. Crucis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

Interim rectè admonet hinc Innocent. n. 3. Glossa ver. inhibentes, Abb. n. 7. Felin. n. 13. quòd non rarò Iudex à Papa delegatus, non præmissà alià causæ cognitione, inhibere possit Iudici à quo, ne viteriùs procedat; si nimirum ex rescripto Papæ appareat, eum iustitiam appellationis cognouisse, iuxta c. pastoralis 28. §. præterea, de offic. deleg.

CAPITVLVM XXX.

Capitulum S. Crucis.

PARAPHRASIS.

Callimachus clericus ab Honorio III. literas monitorias, & mox præceptorias impetrauit ad Capitulum collegiatæ ecclesiæ Cameracensis, vt ipsi Canonicatus conferretur: postea verò Beatus clericus ab eadem Sede impetrauit literas executorias ad Archiepiscopum Tornacensem, & collegas eius ad similem canonicatum in eadem ecclesiâ, nullâ factâ mentione priorum literarum. Cùm autem Capitulares contra hos iudices ad Sedem Apostolicam appellarent: Iudices eo non obstante, in illos suspensionis & excommunicationis sententiam protulerunt. Postmodùm etiam Callimachus literas executorias impetrauit ad iudices alios, qui & ipsi in Capitulares sententiam suspensionis & excommunicationis protulerunt. De hoc toto processu informatus Papa, rescripsit Episcopo & Archidiacono Legionensi, vt absoluto Capitulo à sententijs suspensionis & excommunicationis, eum qui prius mandatum de prouisione faciendâ à Sede Apostolica impetrauit, in Canonicum institui curent, alteri perpetuo silentio imposito.

SUMMARIUM.

1. Excommunicatus aut suspensus propter nouam contumaciam iterum excommunicari aut suspendi potest.
2. Impetrans prior literas ad beneficium posteriori impetranti præferendus est.

3. Papa non solet grauare collatorem beneficiorum pluribus mandatis de prouidendo certis personis.

NOTANDVM I. Olim fermè consuetum erat, vt si Roman. Pontifex alicui gratiam de prouidendo ipsi beneficium faciebat, triplices literas scripserit: Primæ erant *monitoria*, quibus Papa veluti precibus primarijs adhibitis, hortabatur collatorem ordinarium, vt Titio beneficium, si quod vacet, vel proximè vacaturum sit, conferre velit. Deinde secutæ sunt aliæ *præceptorie*, quibus id ipsum præcipiebatur: postea verò hæc duo literarum genera in consuetudinem abiisse, testantur Ioan. Andr. & Abb. in c. insinuatione, hoc tit. Petr. Greg. Tholos. lib. 1. de rescript. cap. 4. n. 1. Azor tom. 2. lib. 6. c. 32. q. 2. Nisi Pontifex scribat pro receptione Monialis in Monasterium, aiunt Ioann. Andr. & Abb. cit. loco. Tertiæ sunt *executoria* literæ, in quibus executor constituitur ad compellendum collatorem, ad prouidendum ei, cui Papa mandauit.

NOTANDVM II. Qui censuram excommunicationis, aut suspensionis incurrit, propter nouam contumaciam, iterum excommunicari, aut suspendi potest. Ita colligitur ex hoc c. & fusè hanc rem explicat Suar. de censur. disp. 5. sect. 2. n. 8. & seqq. & dixi quædam in Th. moral. lib. tr. 5. p. 2. c. 6. n. 10. Videri etiam potest c. officij 42. de sent. excomm.

NOTANDVM III. Qui priùs literas ad beneficium impetrat, posteriùs impetranti præferendus est. Ita etiam habetur in c. tibi qui 12. eod. in 6. & notat Gl. margin. hinc ver. *prius*, legendum id esse, non vt aduerbium, sed vt nomen. Nisi malis dicere (siue aduerbium sit, siue nomen) sensum verborum esse: ei præbendam conferendam esse, qui prius ad eos destinatum mandatum Apostolicum reportauit, id est, impetrauit, seu assecutus est.

NOTANDVM IV. Papa non solet grauare collatorem beneficiorum pluribus mandatis de prouidendo certis personis. Ita sumitur ex hoc c. & c. mandatum 38. hoc tit.

Q3

Quant-

Quamobrem si plures mandatum de prouidendo ad eandem ecclesiam, non pro eodem beneficii corpore, adferant, is, cuius literæ posteriores sunt in *data*, repelli potest per viam exceptionis, seu oppositi grauaminis, sicuti hîc Abb. ait n. 4. Possent quidem collator vtrumque impetrandem recipere; sed non tenetur; quia si in posterioribus literis posita non sit clausula, *non obstante quod pro alio scripserimus*, intentio Papæ mandantis esse censetur, vt prouideatur impetranti, *si prius pro alio non scripserit*. Qua de re Innoc. hîc. Verum in his immorari necesse non est; quandoquidem gratiæ expectatiuæ, seu literæ de conferendo beneficio proximè vacaturo per Trid. Concilium sess. 24. c. 19. de reform. penitus sublatae sunt: Multò minùs in Germania nostra, expectatiuarum, aut mandatorum, de quibus in casu huius c. aliquis locus esse potest, propter Concordata cum Nicolao V. Papa in Constit. *Ad sacram*,

CAPITVLVM XXXI.

Ad audientiam.

PARAPHRASIS.

Aliqui Clerici cum à Sede Apostolica impetrassent literas super prouisione beneficii, renunciarunt literis eâ conditione, vt pensio annua, vel aliud beneficium ipsis conferretur. Postea ab eâdem Sede alias impetrarunt literas super prouisione ipsis faciendâ, de literis prius impetratis, & dicto modo venditis mentionem non facientes. Hoc intellecto Honorius III. decernit literas secundas ipso iure irritas esse, ideòque rescindendum esse, quidquid earum prætextu factum fuerit.

SUMMARIUM.

1. *Habens literas Papales ad beneficium proximè vacaturum, si eis renunciat cum pacto vt pensionem vel aliud beneficium consequatur, litera posterior-*

res beneficiales, hoc tacito, impetratae irrita sunt.

2. *Renunciatio ista expectatiua cum pacto adipiscenda pensionis vel beneficii simoniaca est.*
3. *Litera expectatiua posteriores obreptitia sunt, si nulla in eis mentio fiat prius impetrata expectatiua, cui impetrans non absolute, sed pro pensione, aut ecclesiastico beneficio renunciat.*
4. *Rescripto gratia propter obreptionem nullo, irrita sunt etiam alia, quacumque eius occasione sine propter illud acta sunt.*
5. *Rescripta obreptitia ad lites communiter loquendo, irrita non sunt, nisi ope exceptionis.*

NOTANDVM I. Si habens literas Papales ad beneficium proximè vacaturum, ipsis renunciat, cum pacto vt pensio vel aliud beneficium consequatur, & postea, eo tacito, alias similes literas impetrat, hæ posteriores irritæ sunt. Pro intellectu aduerte primò: Nihil obitare, quò minùs aliquis literis expectatiuis, seu ad prouidendum, renunciet, prout ex communi tradit hîc Abb. n. 7. Felin. n. 11. Imò eo ipso renunciare quispiam censetur, quando aliud beneficium, quod cum priore expectato incompatible est, cum pacifica possessione assequitur; adeò, vt tamen adeptum beneficium deinde resignauerit, tamen gratiam expectatiuâ nò recuperet, Clem. gratiæ, iun. Gl. hoc tit. Ratio dari debet: Quia habens gratiam expectatiuâ seu de prouidendo, eo ipso, quòd prouisus non est, seu collationem nullam accepit, non habet ius ad beneficium, nisi remotè; quare liberè, etiam non requisito Superioris consensu, renunciare ei potest. Quemadmodum id ipsum simili ratione dicendum est de præsentato seu nominato ad beneficium; qui itidem remotè ac præparatoriè qualequale ius acquirit. Imò hoc ipsum sentiendum de electo nondum confirmato, quòd iuri suo liberè renunciare possit, secundum Gl. receptam, in c. si electio 26. ver. renunciat, de elect. in 6.

Aduer-